

Region Hovedstaden

REGION

REVISIONSREGULATIV FOR REGION HOVEDSTADEN

UDKAST

FORRETNINGSUDVALGET DEN 12.12.2017

Indhold

1. Generelt	3
2. Opgavedeling mellem ledelse og revisor.....	3
2.1 Ledelsens opgaver og ansvar	3
2.2 Revisors opgaver og ansvar	3
2.2.1 Tavshedspligt	4
2.2.2 Møder	4
3. Grundlaget for revisionsopgaven.....	5
4. Revisionens tilrettelæggelse og udførelse	5
4.1 Tilrettelæggelse.....	5
4.1.1 It-revision	6
4.1.2 God offentlig revisionsskik	6
4.1.3 Juridisk - kritisk revision.....	7
4.1.4 Rotationsplan.....	7
4.2 Udførelse.....	8
4.2.1 Beholdningseftersyn og revision af lønområdet.....	8
4.2.2 Bevillinger.....	8
4.2.3 Årsregnskab.....	9
4.2.4 Anlægsregnskaber	9
5 Rapportering om den udførte revision.....	10
5.1 Notat til ledelsen	10
5.2 Revisionsberetning.....	10
5.3 Revisionspåtegning på årsregnskabet	11
5.4 Andre arbejder	11
6 Rapportering til tilsynsmyndigheden.....	11
7 Vedligeholdelse af regulativet	12
8 Øvrige vilkår for samarbejdet.....	12

1. Generelt

Regionslovens § 28, stk. 1 foreskriver, at Region Hovedstaden skal have en sagkyndig og uafhængig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Ændringer af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Revisionen skal omfatte alle regnskabsområder henhørende under regionsrådet, jf. lovens § 28 stk. 2.

Revisionen må ikke deltage i - eller tage medansvar for - beslutninger, da det vil kunne bringe revisionens stilling som uafhængig revision på spil.

Revisor skal udføre en tidssvarende revision i overensstemmelse med de til enhver tid gældende love og forskrifter samt i henhold til bestemmelserne i nærværende revisionsregulativ.

Den af regionsrådet udpegede revisor for Region Hovedstaden skal anerkende og følge normen for god revisionsskik og god offentlig revisionsskik.

2. Opgavedeling mellem ledelse og revisor

2.1 Ledelsens opgaver og ansvar

Regionsrådsformanden er den øverste daglige leder af Region Hovedstadens administration i henhold til lov om kommunernes styrelse, § 31, stk. 3 samt lov om regionerne mv. I praksis ledes administrationen af regionsrådsformanden i samarbejde med regionens ledelse.

Regionens ledelse har ansvaret for, at bogføring og regnskabsførelse gennemføres under iagttagelse af § 29 m.fl. i lov om regioner mv., bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabssystem samt god norm og skik, herunder de regler, der af regionsrådet er fastsat i regionens kasse- og regnskabsregulativ.

Region Hovedstadens forretningsudvalg aflægger regionens årsregnskab og indstiller det til regionsrådets godkendelse, jf. lov om regioner mv. § 23.

Med henblik på at optimere nytteværdien af revisionens arbejde og resultater, har Regionsrådet nedsat et revisionsudvalg, hvis opgaver er beskrevet i en forretningsorden.

2.2 Revisors opgaver og ansvar

Revisors opgave er at revidere bogføringen, forretningsgange og regnskabsaflæggelsen i henhold til bestemmelserne om revision i lov om regioner mv., Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabssystem, revision, mv. samt nærværende revisionsregulativ.

Revisionen foretages i overensstemmelse med nævnte lovgivning samt danske revisionsstandarder, herunder god offentlig revisionskik.

Revisionspåtegninger og revisionserklæringer skal afgives i overensstemmelse med den til enhver tid gældende erklæringsbekendtgørelse på området.

I henhold til god revisionskik skal revisor påse, at regionens registreringssystemer udgør et pålideligt grundlag for udarbejdelsen af årsregnskabet.

Revisor skal foretage en kritisk gennemgang af regionens regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Revisor skal gennemgå og vurdere de etablerede kontrolprocedurer inden for væsentlige områder og efterprøve, om disse fungerer, som beskrevet og vedtaget af regionsrådet i form af regionens kasse- og regnskabsregulativ.

Hvis der under revisionen afdækkes forhold, der ikke umiddelbart kan forklares, eller som vækker mistanke om uregelmæssigheder, skal revisionen efter aftale med regionens ledelse udvides.

2.2.1 Tavshedspligt

Revisionen skal sikre, at lovgivningens krav om fortrolighed iagttages af revisionsteamet og af revisionsvirksomheden som sådan.

Revisionen er således ikke berettiget til at videregive eller udnytte oplysninger, der er fortrolige af hensyn til offentlige eller private interesser.

2.2.2 Møder

Revisionen deltager i møder med regionen og koncerndirektionen, når revisionsberetning og påtegning på årsrapporten er til behandling.

Revisionen deltager i øvrigt i møder med Regionsråd, koncerndirektionen eller den samlede koncerndirektion, såfremt revisionen anmodes herom. Revisionen kan anmode om møder med de nævnte parter, såfremt revisionen finder det påkrævet af hensyn til varetagelsen af sine opgaver og rapportering.

Samarbejdet mellem regionen og den eksterne revision tilrettelægges og gennemføres ved møder i revisionsudvalget. Der afholdes mindst 3 årlige møder i revisionsudvalget. På møderne drøftes blandt andet:

- revisionsplanerne for det kommende års revision
- udvælgelse af temaer for dyberegående forvaltningsrevision
- evaluering af den udførte revision, drøftelse af revisionens resultater samt eventuelle forbedringsforslag eller handlingsplaner såvel i Region Hovedstadens regi som hos revisionen
- aktuelle emner af administrativ karakter.

3. Grundlaget for revisionsopgaven

Grundlaget for revisionsopgaven er lov om regioner mv., § 28 og 29 m.fl. samt tilhørende bekendtgørelser, som er det gældende regelsæt for økonomisk forvaltning og regnskabsaflæggelse, herunder revision. Ifølge loven skal revisor efterprøve, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere skal det påses, at der ved forvaltningen af midlerne og driften af virksomheder, hvis regnskab er omfattet af revisionen, er taget skyldige økonomiske hensyn.

Regionens ledelse fastsætter de nærmere regler for indretningen af regionens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige er optaget forskrifter for forretningsgange indenfor kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles revisor, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

4. Revisionens tilrettelæggelse og udførelse

Revisionen skal omfatte alle under Region Hovedstadens henhørende regnskabsområder, herunder også regnskaber for hospitaler, private og selvejende institutioner legater, fonde, eksterne forskningsmidler og projekter samt eventuelle fælles virksomheder, for hvilke regionen har overenskomst og/eller varetager kasse- og regnskabsfunktionen.

Regionens ledelse skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser mv., revisor finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor i øvrigt tilstilles de oplysninger, som revisor anser for påkrævet for udførelsen af hvervet.

Revisor er berettiget til at indhente sådanne oplysninger hos såvel regionsrådet som hos udvalg, forvaltningsenheder, institutioner mv. og det ansatte personale.

Revisor har adgang til data til revisionsbrug fra regionens it-systemer, herunder også regionens registre i fælles it-systemer.

4.1 Tilrettelæggelse

Revisionen skal tilrettelægges ud fra væsentlighed og risiko. Revisor skal derfor vægte højt de områder, hvor der er størst risiko for at der kan opstå væsentlige fejl og mangler, der vil kunne akkumuleres i regionens regnskab.

Revisor skal fokusere på væsentlige aktiviteter, strategiske risici og teste relevante overordnede kontroller. Der forudsættes derfor en tæt dialog mellem regionens ledelse og revisor vedrørende regionens aktiviteter og risici.

I overensstemmelse med god revisionskik skal revisionen ikke omfatte alle transaktioner, men baseres på udvalgte stikprøver og analyser af udvalgte sammenhænge i årsregnskabet.

4.1.1 It-revision

Revisor skal sikre, at it-revision indgår som en integreret del af den samlede revision.

Revisor skal årligt som led i den ordinære revision foretage en vurdering af de væsentligste it-baserede kontroller, der er af betydning for, eller som indgår i kritiske applikationer med relation til regionens regnskab.

Revisor skal gennemgå Region Hovedstadens egen vurdering af it-risici, tiltag til sikring af it-systemers tilgængelighed og troværdighed, samt beredskabsplanlægning mv. i tilfælde af nedbrud.

4.1.2 God offentlig revisionskik

Et af de væsentlige elementer i god offentlig revisionskik er forvaltningsrevision.

Ved udførelse af forvaltningsrevision skal revisor foretage objektive betragtninger, eksempelvis i relation til aspektet sparsommelighed. Principielt kan politiske og ledelsesmæssige beslutninger ikke anfægtes ved forvaltningsrevision.

Der kan dog være forhold, som er så åbenbare usædvanlige, at de bør omtales i revisionsberetningen, eventuelt som oplysninger til den politiske ledelse og tilsynsmyndigheden.

Løbende forvaltningsrevision

Ifølge lov om regioner mv. § 29 m.fl. skal det ved forvaltningsrevisionen vurderes, om regionsrådets og forretningsudvalgets beslutninger samt den øvrige forvaltning af regionens anliggender er udført og varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisor skal sikre, at forvaltningsrevisionen udgør en integreret del af revisionsopgaven, hvorimod dyberegående undersøgelser ikke er omfattet af den lovpligtige forvaltningsrevision.

Ved forvaltningsrevisionen skal revisor vurdere, om der udvises den fornødne økonomiske rationalitet i regionens forvaltning i bred forstand.

Forvaltningsrevisionen skal udføres i henhold til gældende normer og skik, som i vidstrækning er fastlagt i den praksis, Rigsrevisionen udøver ved revision af statens regnskaber, og som udledes af Rigsrevisionens beretninger, notater og vejledninger.

Dybere forvaltningsrevision

Som led i den løbende forvaltningsrevision kan revisor stille forslag til regionens ledelse eller regionsrådet om at gennemføre udvidet forvaltningsrevision, hvis der efter iagttagelse, foreløbige analyser og vurdering skønnes behov herfor.

Den udvidede forvaltningsrevision kan defineres som en planlagt og målrettet undersøgelse af områder og forhold, som har væsentlig økonomisk rækkevidde. Revisor kan alene gennemføre denne type undersøgelser efter aftale med regionens ledelse, og undersøgelser af denne type er uafhængig af den finansielle revision og den lovpligtige forvaltningsrevision.

Region Hovedstaden ønsker, at der årligt gennemføres dyberegående forvaltningsrevisionsanalyser. Temaerne for forvaltningsrevisionsanalyserne godkendes i Revisionsudvalget efter forslag fra ekstern revision eller den samlede koncernledelse.

4.1.3 Juridisk - kritisk revision

Regionerne er bl.a. kendetegnet ved særlovgivning, bevillinger og bevillingsafregning. For revisor udgør efterprøvnningen af lovmedholdeligheden i bred forstand en særlig opgave, som betegnes juridisk - kritisk revision.

Den juridisk – kritiske revision skal tage udgangspunkt i regionens generelle kontrolmiljø.

Revisor bør lægge vægt på organisationens kompetence på de forskellige områder.

Revisionen skal omfatte en undersøgelse af, om regionsrådets beslutninger vedrørende økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med lovgivningen og sædvanlig praksis. Det skal herunder påses, at beslutningerne træffes på et regionsrådsmøde, og at beslutningsgrundlaget og vedtagelsen fremgår af forhandlingsprotokollen.

Revisor skal endvidere påse, at udgifter og indtægter i øvrigt er i overensstemmelse med gældende love, herunder speciallovgivning for de enkelte områder, andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

4.1.4 Rotationsplan

Revisionen kan i overensstemmelse med revisionsstandarderne, god skik og ud fra analysen af risici vælge, at visse økonomifunktioner eller forretningsgange/kontrolfunktioner ikke detailrevideres hvert år eller revideres i varierende omfang fra periode til periode efter en på forhånd planlagt rotationsplan (turnus), som ikke kan strække sig over mere end fire år.

Det er dog en forudsætning, at den primære økonomifunktion og økonomifunktionerne på større virksomheder (samtlige hospitaler) får revisionsbesøg hvert år, herunder, at der udføres revision af betalingsadministrationen, løn- og

pensionsadministrationen og anvendte dispositionsbeløb vedrørende anlægsarbejder samt at der foretages mindst ét uanmeldt beholdningseftersyn hvert år.

Øvrige økonomifunktioner og forretningsgange, kontrolfunktioner samt IT-anvendelsen kan under forudsætning af, at revisionen i tidligere perioder har vist, at funktionaliteten af forretningsgange og kontroller har været tilfredsstillende, og at revisor har overbevist sig om, at der ikke er sket væsentlige ændringer i forretningsgangene og de interne kontroller, planlægges i turnus. Rotationsplanen drøftes med Revisionsudvalget på det møde, hvor revisionsplanlægningen behandles.

Opstår der hos revisionen under udførelsen af revisionen mistanke om eller usikkerhed vedrørende eventuelle væsentlige fejlinformationer eller tilsidesættelse af love, forskrifter eller andre retningslinjer, har revisor pligt til at udvide revisionen med henblik på afklaring. Ved væsentlige udvidelser af revisionsarbejdet som følge af disse forhold, drøftes udvidelsen snarest med Revisionsudvalget. Konstaterer revisor uregelmæssigheder, tilsidesættelse af love, forskrifter eller andre retningslinjer, eller fejlinformationer i væsentlig omfang, skal revisionen straks underrette Revisionsudvalget og efter omstændighederne tillige Regionsrådet.

4.2 Udførelse

4.2.1 Beholdningseftersyn og revision af lønområdet

Der ønskes foretaget uanmeldt eftersyn af regionens likvide beholdninger minimum en gang årligt. Regionens hospitaler skal have foretaget mindst et eftersyn om året, hvorimod uanmeldt eftersyn ved øvrige enheder og institutioner foretages efter vurdering dog mindst et besøg inden for 4-årsperiode.

Revision af lønområdet skal udføres for hvert regnskabsår og som minimum omfatte:

- Regionens interne regler samt løn- og personalepolitik følges
- Lønningerne hos alle medarbejdere ansat på løn- og personalekontorerne
- Vederlag til politikere, hvor gennemgangen bør foretages først i en ny valgperiode

4.2.2 Bevillinger

Et væsentligt element i revisionen af regionen består i efterprøvning af regionsrådets bevillinger og de aktiviteter, der udmøntes på grundlag af bevillingerne. Ingen udgifter eller indtægter må afholdes uden bevilling.

Under revisionen skal det efterprøves, om udgifter og indtægter har grundlag i beslutninger og bevillinger meddelt af regionsrådet i henhold til lov om regioner mv. og tilhørende bekendtgørelser.

Herunder skal der foretages en vurdering af, om de underliggende beslutninger og dispositioner, som træffes af forretningsudvalget, øvrige udvalg og eventuelt forvaltningsområder m.fl., ligger inden for de overordnede hensigter og økonomiske rammer, der er fastsat af regionsrådet.

4.2.3 Årsregnskab

Ved den afsluttende revision af årsregnskabet skal revisor bl.a. påse:

- at årsregnskabet er rigtigt opstillet på grundlag af bogføringen,
- at årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med gældende love og forskrifter samt regionsrådets beslutninger,
- at tilsynsmyndighedens godkendelse foreligger til de økonomiske dispositioner, hvor dette er fornødent,
- at regionsrådets afgørelse til revisionens bemærkninger til tidligere års årsregnskaber foreligger, og at afgørelsen ikke giver anledning til yderligere bemærkninger,
- at årsregnskabet giver et retvisende billede af regionens samlede økonomiske forvaltning i overensstemmelse med den til enhver til gældende lovgivning.

4.2.4 Anlægsregnskaber

I forbindelse med revisionen af anlægsregnskaber skal revisor foretage en vurdering af, om der har været tilrettelagt en efter forholdene hensigtsmæssig økonomisk planlægning og styring, for eksempel ved indhentning af tilbud, afholdelse af licitation, godkendelse af tillægsydelse mv.

Før afslutningen af revisionen af et anlægsregnskab skal det påses, at arbejdet er udført, og at eventuelle mangler er udbedret. Ibrugtagningstilladelse skal påses meddelt.

Revisionspåtegningen på anlægsregnskabet skal indeholde en erklæring om, at regnskabet er aflagt efter gældende regnskabsbestemmelser, og at det indeholder de nødvendige oplysninger til bedømmelse af de meddelte bevillinger og deres anvendelse.

4.2.5 Særlige erklæringer

Ved revision af opgørelser, indberetninger mv. vedrørende regnskabsforhold og lignende over for staten, offentlige myndigheder eller andre skal revisor iagttage de særlige bestemmelser, der måtte være foreskrevet for de respektive områder.

Af revisorerklæringen skal det i hovedtræk fremgå, hvilke revisionsarbejder der er udført. Den skal endvidere indeholde en erklæring om, at opgørelsen er udarbejdet i overensstemmelse med de særlige bestemmelser, der gælder for området, og at opgørelsen anses for rigtigt udarbejdet på det foreliggende grundlag.

5 Rapportering om den udførte revision

5.1 Notat til ledelsen

Revisor skal som hovedregel udarbejde et notat til ledelsen af driftsområdet/aktivitetsområdet. Rapportering skal primært omfatte afvigelser; det vil sige områder, hvor der under revisionen er konstateret forbedringsmuligheder eller væsentlige mangler i forretningsgange og interne kontroller.

Notatet tilstilles i udkast til områdeledelsen til kommentering. Efter drøftelse med områdeledelsen fremsendes notatet i sin endelige form.

Revisor skal periodisk foretage opsamling af væsentlige anbefalinger til regionens direktion. Revisor skal straks rapportere væsentlige forhold til regionens ledelse og forretningsudvalg.

5.2 Revisionsberetning

Revisor udarbejder revisionsberetningen på baggrund af revisionens resultater. Ved udarbejdelsen vurderes det, hvilke forhold der skal medtages i beretningen, herunder eventuelle revisionsbemærkninger. Ved vurderingen henses til forholdets væsentlighed for regionsrådet og tilsynsmyndigheden.

Omtale i revisionsberetningen kan opdeles i:

- **Revisionsbemærkninger:** Bemærkninger i revisionsberetningen angående eksempelvis tvivl om lovmedholdelighed i beslutninger og dispositioner, væsentlige fejl i regnskab eller bogføring som ikke er berigtiget, væsentlige og tilbagevendende mangler ved forretningsgange og intern opfølgning/kontrol. Regionsrådet skal besvare revisionsbemærkninger overfor tilsynsmyndigheden.
- **Anbefalinger:** Anbefalinger i revisionsberetningen sikrer revisor, at eventuelle revisionsbemærkninger altid forelægges ledelsen til kommentering, forinden beretningen fremsendes endeligt til regionsrådet. I forbindelse med denne høring gives ledelsen mulighed for at foreslå uddybende forklaringer og tilføjelser til belysning af forholdet. Der skal også i denne sidste fase være mulighed for at tilvejebringe nye oplysninger og synspunkter til imødegåelse eller modificering af eventuelle revisionsbemærkninger.

Ved udarbejdelsen af revisionsberetningen sikrer revisor, at eventuelle revisionsbemærkninger altid forelægges ledelsen til kommentering, forinden beretningen fremsendes endeligt til regionsrådet. I forbindelse med denne høring får ledelsen mulighed for at foreslå uddybende forklaringer og tilføjelser til belysning af forholdet. Der skal i denne sidste fase også være mulighed for at tilvejebringe nye

oplysninger og synspunkter til imødegåelse eller modificering af eventuelle bemærkninger.

Kopier af revisionsberetningen til årsrapporten, delberetninger og besøgsrapporter sendes til Center for Økonomi og Revisionsudvalget.

5.3 Revisionspåtegning på årsregnskabet

Revisors konklusion på den udførte revision meddeles ved revisionspåtegning af årsregnskabet.

En revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger indebærer:

- at årsregnskabet er revideret,
- at årsregnskabet er rigtig opstillet på grundlag af bogføringen,
- at årsregnskabet giver et retvisende billede af regionens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultatet af regionens aktiviteter og pengestrømme i overensstemmelse med Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabssystem, revision mv. og eventuelle andre bestemmelsers krav til regnskabsaflæggelsen.

Omtale i revisionspåtegningen kan opdeles i:

- Forbehold i revisionspåtegningen til regionens årsregnskab. Et forbehold vil være en usædvanlig disposition, som baseres på en eller flere væsentlige fejl eller lovovertrædelser i årsregnskabet, som ikke kan dækkes af supplerende oplysninger i revisionspåtegningen.
- Supplerende oplysning i revisionspåtegningen til regionens årsregnskab. Supplerende oplysninger anvendes sædvanligvis om særlige forhold i årsregnskabet, som revisor ønsker at henlede opmærksomheden på. Supplerende oplysninger har ikke karakter af forbehold.

5.4 Andre arbejder

Revisor skal i beretningen oplyse om udført arbejde, som ikke er omfattet af den lovpligtige revision.

6 Rapportering til tilsynsmyndigheden

Revisor påser, at Region hovedstaden sender revisionsberetning om regionens årsregnskab samt revisionsberetninger afgivet i årets løb (delberetninger) til tilsynsmyndigheden.

7 Vedligeholdelse af regulativet

Revisor er forpligtet til at henlede regionens opmærksomhed på forhold, der tilsiger en ændring af bestemmelserne i dette regulativ og eventuelt fremkomme med forslag til ændringer.

8 Øvrige vilkår for samarbejdet

De øvrige vilkår for samarbejdet omkring revisionen af regionens regnskaber aftales nærmere mellem regionens ledelse og revisor.